

UDC: 343.24(045)(575.1)

QILMISHNING JINOIYLIGINI ISTISNO QILUVCHI HOLATLARNING O'ZIGA XOS JIHATLARI

Hakimov Komil Baxtiyarovich,

Toshkent davlat yuridik universiteti

Jinoyat huquqi, kriminologiya va

korrupsiyaga qarshi kurashish kafedrası mudiri

ORCID: 0000-0001-8598-179X

e-mail: hkb22@mail.ru

Annotatsiya. Mazkur maqolada qilmishning jinoiyligini istisno qiluvchi holatlar tushunchasi va o'ziga xos jihatlari o'rganilgan bo'lib, bu borada olimlarning fikrlari tahlil etilgan. Shuningdek, qilmishning jinoiyligini istisno qiluvchi holatlar bilan bog'liq jinoyat qonuni normalarini takomillashtirish borasida tegishli taklif va tavsiyalar berilgan.

Kalit so'zlar: qilmish, jinoyat, istisno qiluvchi holatlar, jazo, zarar, moddiy zarar, jismoniy zarar, qonunchilik, kam ahamiyatlilik, javobgarlik.

ОСОБЕННОСТИ ОБСТОЯТЕЛЬСТВ, ИСКЛЮЧАЮЩИХ ПРЕСТУПНОСТЬ ДЕЯНИЯ

Хакимов Комил Бахтиярович,

заведующий кафедрой Уголовное право,

криминология и противодействие коррупции

Ташкентского государственного юридического университета

Аннотация. В данной статье исследуются понятие и особенности обстоятельств, исключающих преступность деяния, а также анализируются мнения ученых на данный вопрос. Также даны соответствующие предложения и рекомендации по совершенствованию норм уголовного закона, связанных с обстоятельствами, исключающими преступность деяния.

Ключевые слова: деяние, преступление, исключающие обстоятельства, наказание, вред, материальный вред, физический вред, законодательство, малозначительность, ответственность.

FEATURES OF THE CIRCUMSTANCES EXCLUDING THE CRIMINALITY OF THE ACT

Khakimov Komil Bakhtiyarovich,

Head of the Department of Criminal Law,

Criminology and combating corruption of

Tashkent State University of Law

Abstract. *This article examines the concept and features of the circumstances excluding the criminality of the act, analyzes the opinions of scientists. The relevant proposals and recommendations for improving the norms of the criminal law related to the circumstances excluding the criminality of the act are also given.*

Keywords: *act, crime, excluding circumstances, punishment, harm, material harm, physical harm, legislation, insignificance, responsibility.*

Respublikamizda sodir etilayotgan jinoyatlarning oldini olishga doir o'ziga xos milliy tizim va normativ-huquqiy asoslar yaratilib, uni xalqaro standartlarga moslashtirishga ahamiyat berilayotgani natijasida davlat va jamiyatni turli huquqbuzarlik va jinoyatlardan muhofaza qilish masalalariga davlat siyosati darajasida e'tibor qaratilmoqda. Shu nuqtayi nazardan, "jinoyat va jinoyat-protsessual qonunchiligini takomillashtirish va liberallashtirish, alohida jinoiy qilmishlarni dekriminallashtirish, jinoiy jazolar va ularni ijro etish tartibini insonparvarlashtirish, jinoyatchilikka qarshi kurashish va huquqbuzarliklar viktimligining oldini olish borasidagi faoliyatni muvofiqlashtirish va uning samaradorligini oshirish" sud-huquq sohasini rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlari qatorida belgilanib, bu sohani tadqiq qilish qilmishning jinoiyligini istisno qiluvchi holatlarda sodir etiladigan jinoyatlar uchun jazo tayinlashda jabrlanuvchi, ijtimoiy xavfli qilmishni sodir etayotgan shaxsning xulq-atvori, ijtimoiy xavfli qilmishni sodir etishi sabab va maqsadlarini e'tiborga olish va ushbu jinoyatlar profilaktikasini takomillashtirish hamda uni tadqiq etishning muhim ahamiyat kasb etishini ko'rsatmoqda.

Darhaqiqat, qilmishning jinoiyligini istisno qiluvchi holatlarni aniq ajratish, ularning huquqiy ahamiyati va qo'llash chegarasini aniqlash, jinoyat hamda jazo institutida qilmishning jinoiyligini istisno qiluvchi holatlarning huquqiy ahamiyatini o'rganish va ushbu holatlarning inson huquq va erkinliklari, jamiyat va davlat manfaatlarini himoya qilishda tutgan o'rnini aniqlash qonunchilikdagi dolzarb masalalardan biridir.

Qilmishning jinoiyligini istisno qiluvchi holatlar xususida nazariy jihatdan so'z yuritadigan bo'lsak, qilmishning jinoiyligini istisno qiluvchi holatlar o'z nomidan sodir etilganligi uchun jinoyat deb topilmasdan, jazo va javobgarlikni istisno qiluvchi holatlarga aytilib, yuridik adabiyotlarda qanday qilmishlar qilmishning jinoiyligini istisno qiladigan holatlar turkumiga kirishi kerakligi haqida olimlar turli-tuman fikrlar bildirgan. Ko'pgina mualliflar qilmishning jinoiyligini istisno etadigan holatlar tushunchasini tavsiflar ekan, bu *inson xulq-atvori bilan bog'liq harakatlar* ekanligini ta'kidlaydilar. Bunda mazkur qilmishlar o'z asoslariga ega bo'lishi shartligi qayd etiladi. Masalan, jinoiy tajovuz, qonun bilan qo'riqlanayotgan ne'matlarga ziyon yetkazilishi xavfi, ushlash vaqtida zarar yetkazishga esa ushlanayotgan shaxsning qarshi harakati asos bo'ladi. Ya'ni aynan qonuniy xatti-harakatlar qilmishning jinoiyligini istisno qiladigan holat deb hisoblanishi lozimligi ta'kidlanadi. Ammo bu tavsif bir yoqlama bo'lib, holatning mazmunini to'liq yoritmaydi. Shuni e'tiborga olib, ko'pgina mualliflar qilmishning jinoiyligini istisno qiladigan holatlarga to'laqonli tavsif berishga harakat qilgan. Xususan, M. Usmonaliyev qilmishning jinoiyligini istisno qiluvchi holatlar to'g'risida o'z fikrini bildirgan bo'lib, unga ko'ra, ijtimoiy munosabatlar xavf ostida qolgan va bu ijtimoiy munosabatni darhol

himoya qilish zarurati kelib chiqqan bo'lsa, har bir fuqaroga xavfni bartaraf etish orqali ijtimoiy munosabatni himoya qilish burchi yuklatiladi va muayyan shaxs yoki boshqa xavf manbayi tomonidan ijtimoiy munosabatga moddiy yoki jismoniy zarar yetkazish xavfi vujudga keltirilganda, ushbu xavfni bartaraf etish jarayonida shaxs yoki boshqa bir ijtimoiy munosabatga zarar yetkazilishi mumkin. Biroq bu yetkazilgan moddiy yoki jismoniy zarar O'zbekiston Respublikasi JK Maxsus qismining biror moddasida nazarda tutilmagan jinoyatga formal jihatdan o'xshasa-da, ammo ijtimoiy xavfli hisoblanmaganligi tufayli jinoyat hisoblanmaydi [1].

Olimning ushbu nazariy qarashi o'rinli bo'lib, ijtimoiy munosabatga zarar yetkazish xavfi vujudga kelganda, bunday xavfni bartaraf etish jarayonida shaxs yoki ijtimoiy munosabatga zarar yetkazish nafaqat jinoyat hisoblanmaydi, balki ijtimoiy foydali, jamiyat nuqtayi nazaridan maqsadga muvofiq hamdir. Chunki bunday zarar davlat, jamoat yoki fuqarolarning manfaatlarini himoya qilish maqsadida tajovuzchiga nisbatan xavf manbayini bartaraf etish maqsadida qo'llaniladi.

M. Rustambayevning fikricha, *qilmishning jinoiyligini istisno qiluvchi holatlar qonunga zid hisoblanmaydi, chunki aynan ushbu holatlar davlat va mulk egasiga o'z mulkini tasarruf etish va o'zi hamda mulkini turli tajovuzlardan himoya qilish imkonini beradi* [2]. Albatta, mazkur fikr o'rinli bo'lib, qilmishning jinoiyligini istisno qiluvchi holatlarning qonunchilik tizimiga kiritilishi mohiyati ham aynan shu sanaladi.

R. Kabulov ham bu xususda o'z fikrini bildirgan bo'lib, "Inson ayrim hollarda tashqi tomondan u yoki bu jinoyatga o'xshash harakatlar sodir etishi mumkin, ammo bu zararli oqibat keltirib chiqaruvchi harakatlarni u zarar yetkazishi aniq bo'lgan xavf-xatarni bartaraf etish, ijtimoiy xavfli qilmish sodir etishning oldini olish uchun bunday qilmish sodir etgan shaxsni ushlash, buyruq yoki o'z majburiyatlarini bajarish vaqtida, shuningdek kasb yoki xo'jalik faoliyati bilan bog'liq bo'lgan asosli tavakkalchilik qilish orqali yo'l qo'yishi mumkin. Qonunda belgilangan aniq shartlarga rioya qilib zarar yetkazilgan bo'lsa, bu kabi harakatlar jinoyat sifatida ko'rib chiqilmaydi" [3].

Shuningdek, qilmishning jinoiyligini istisno qiluvchi holatlar to'g'risida bir qancha chet el huquqshunos olimlari ham tadqiqot ishlari olib borgan va bu xususdagi nazariy qarashlarini bayon qilgan. Xususan, A.V. Nikulenko ushbu holatlarni keng tahlil qilgan. Uning fikricha, qilmishning jinoiyligini istisno qiluvchi holatlar muayyan vaziyat oqibatida yuz beruvchi qilmish bo'lib, buning natijasida xavf vujudga kelmaydi, aksincha, xavf bartaraf etiladi. Aynan shuning uchun ham bunday qilmishlar uchun jazo tayinlash noo'rindir [4]. Albatta, bu olimning ham huquqiy qarashlari asosli bo'lib, bunday qilmishlar boshqa bir qilmish natijasida yuzaga keladi, ya'ni boshqa ijtimoiy xavfli qilmishning oldini olish, muayyan topshiriqni bajarish yoki asosli tavakkal qilish zaruratidan kelib chiqadi.

L.N. Smirnovaning fikricha, qilmishning jinoiyligini istisno qiluvchi holatlarning mavjudligi davlat va jamiyat xavfsizligini ta'minlovchi kafolatlardan sanaladi [5].

Shuningdek, huquqshunos R.R. Shakurov va Y.V. Goliklarning ham bu to'g'rida o'z qarashlari bo'lib, ular o'z harakatlarini qilmishning jinoiyligini istisno qiladigan holatlarda sodir etgan shaxslarni rag'batlantirish usulini qo'llash haqida bir qancha takliflar berib o'tgan [6].

Y.V. Baulin esa qilmishning jinoiyligini istisno qiladigan holatlar qatoriga jabrlanuvchining roziligi, sport bilan shug'ullanish, ota-ona hukmining o'tkazilishi, xizmat burchini bajarish, tibbiy aralashuv va inson sog'lig'i yoki hayotiga zarar yetkazish bilan bog'liq ayrim boshqa holatlarni kiritish haqida takliflar berib o'tgan [7].

Darhaqiqat, 1959-yili qabul qilingan Jinoyat kodeksida kam ahamiyatli qilmishlar qilmishning jinoiyligini istisno qiladigan holatlar tizimida berilmay, o'sha Kodeksning jinoyat tushunchasi berilgan moddasida (7-moddasi 2-qismida) kam ahamiyatli qilmishlarning jinoyat hisoblanmasligi aytilgan edi. Amaldagi Jinoyat kodeksida kam ahamiyatli qilmishlar qilmishning jinoiyligini istisno qiladigan holatlar tizimida berildi.

O'zbekiston Respublikasining 1994-yil 22-sentabrda qabul qilingan amaldagi Jinoyat kodeksida qilmishning jinoiyligini istisno qiladigan holatlarning turlari aniq belgilab qo'yilishi va ularning soni oshishi oqibatida bu holatlar bilan bog'liq tushunmovchilik va tortishuvlar barham topdi hamda ushbu Kodeksning 35-moddasi birinchi qismida qilmishning jinoiyligini istisno qiladigan holatlar tushunchasi birinchi marta berildi. Unga ko'ra, *"Qilmishda ushbu Kodeksda nazarda tutilgan alomatlar rasmiy jihatdan mavjud bo'lsa-da, lekin u ijtimoiy xavfli, g'ayriqonuniy yoki aybli bo'lmasa, qilmishning jinoiyligini istisno qiladigan holatlar deb topiladi"* deb belgilab qo'yildi.

Qilmishning jinoiyligini istisno qiluvchi holatlarning bunday ta'rifi katta ahamiyatga ega bo'lib, ularni "jinoyat" tushunchasi bilan bog'laydi. Bunda qonun jinoyat va huquqbuzarlik alomatlari bo'lgan, ammo, aslida, bunday qilmish mazmunan bo'lmagan holatlarni o'zaro taqqoslash orqali izohlab beradi. Xususan, shu o'rinda jinoyat tushunchasi to'g'risida ham qisqacha to'xtalib o'tsak.

O'zbekiston Respublikasining Jinoyat kodeksi 14-moddasiga binoan, Jinoyat kodeksi bilan taqiqlangan, aybli ijtimoiy xavfli qilmish (harakat yoki harakatsizlik) jazo qo'llash tahdidi bilan jinoyat hisoblanadi va biror ijtimoiy xavfli qilmishning jinoyat bo'lishi uchun ma'lum belgilarni o'zida namoyon qilishi kerak. Basharti, ijtimoiy xavfli qilmish tarkibida ushbu belgilar mavjud bo'lmasa, bu qilmish jinoyat hisoblanmaydi hamda tegishli jazo va javobgarlikka tortishni istisno qiladi. Ya'ni shaxsga jazo va javobgarlik belgilash uchun uning qilmishida jinoyat elementlari bo'lishi bunday holatlarning zaruriy belgisidir. Biroq bu norma qat'iy bo'lmasdan, ba'zi holatlarda shaxs sodir etgan ijtimoiy xavfli qilmishida jinoyat tarkibi bo'lsa-da, uning jinoyat ekanligi va jazo tayinlashni istisno qilishi mumkin. Ya'ni ayrim hollarda bunday qilmishlar ijtimoiy xavfli bo'lmasdan, balki ijtimoiy foydali bo'lishi ham mumkin va bunday qilmishlar jinoyat qonunchiligida qilmishning jinoiyligini istisno qiluvchi holatlar sanalib, quyida bu haqda batafsilroq to'xtalib o'tamiz.

Ushbu holatlarning qonunda belgilanishi uchun ularning muayyan belgilarga ega bo'lishi lozimligi shart deb belgilab qo'yilgan bo'lib, qilmishning jinoiyligini istisno qiladigan holatlarning barchasi uchun bu tushuncha umumiy sanaladi va qilmish:

- *g'ayriqonuniy bo'lmasligi;*
- *ijtimoiy xavfli bo'lmasligi;*
- *qilmishda shaxsning aybi bo'lmasligi kerak.*

Bunda qilmishning jinoiyligini istisno qiladigan holat deb topish uchun ana shu belgilarning barchasi bir vaqtda bo'lishi talab qilinmaydi. Ya'ni ushbu belgilardan

birining mavjudligi yetarli hisoblanib, O'zbekiston Respublikasining Jinoyat kodeksi 35-moddasining 2-qismida quyidagi holatlar qilmishning jinoiyligini istisno qiladigan holatlar deb ko'rsatilgan:

- 1) *kam ahamiyatli qilmishlar (JK 36-modda);*
- 2) *zaruriy mudofaa (JK 37-modda);*
- 3) *oxirgi zarurat (JK 38-modda);*
- 4) *ijtimoiy xavfli qilmish sodir etgan shaxsni ushlash chog'ida zarar yetkazish (JK 39-modda);*
- 5) *buyruq yoki boshqacha tarzdagi vazifani bajarish (JK 40-modda);*
- 6) *kasb yoki xo'jalik faoliyati bilan bog'liq bo'lgan asosli tavakkalchilik (JK 41-modda);*
- 7) *jismoniy yoki ruhiy majburlash yoxud qo'rqitish (JK 41¹-modda).*

Bu holatlarni mustaqil guruhlariga ajratish ularning yagona yuridik tabiati va vazifalari bilan uzviy bog'liq bo'lib, huquqiy munosabat subyektlarining tashqi tomondan jinoyat sifatida ko'ringan ijtimoiy foydali harakatlarini tartibga solib turadi.

Yuqorida biz qilmishning jinoiyligini istisno qiladigan holatlar haqida to'xtalganimizda, sodir etilgan qilmishda jinoyat belgilari bo'lmasagina bu qilmishlar jinoyat hisoblanmasligini ta'kidlab o'tgan edik, ya'ni qilmish ijtimoiy xavfli bo'lishi, huquqqa xilof bo'lishi, qilmishda ayb bo'lishi kerak edi. Lekin kam ahamiyatli qilmish boshqa jinoyatni istisno qiluvchi holatlardan farq qiladi. Uning farqi shundaki, bu qilmishda jinoyat belgilaridan huquqqa xilofilik va ayb mavjud bo'ladi, faqatgina bu qilmish ijtimoiy xavfli bo'lmaydi, ya'ni uning qilmishi biror shaxs, davlat yoki tashkilotga jiddiy zarar yetkazmaydi, og'ir oqibatlariga olib kelmaydi. Shuning uchun jinoyat qonuni bu qilmishni kam ahamiyatli deb topadi va uning jinoiyligini istisno qiladi.

Ijtimoiy xavflilik darajasi miqdor ko'rsatkichlarida namoyon bo'ladi. Demak, yetkazilgan zararining hajmi, badanga shikast yetkazish turi, o'g'irlangan narsalar miqdori, ayb xususiyati, jinoyat sodir etish bosqichlari, tajovuz motivli va maqsadining xususiyatlari hamda boshqa belgilari ijtimoiy xavflilik darajasini oshirishi yoki kamaytirishi mumkin.

Ijtimoiy xavflilik xususiyati va darajasini hisobga olib, vakolatli organlarning xodimlari (surishtiruvchi, tergovchi, prokuror va sud) sodir etilgan qilmishning kam ahamiyatlilikka ega yoki ega emasligini aniqlaydi. Har qanday holatda ham qilmishning kam ahamiyatliligi uning jinoiyligini istisno etadigan holat singari, ushbu guruhdagi boshqa holatlarga xos bo'lgan bunday ijtimoiy foydali xossalarga ega bo'lmasligi hisobga olinishi kerak.

Qilmishning kam ahamiyatliligida ham aybdorlik va qonunga xiloflik singari jinoyat belgilari saqlanib qoladi. Buni hisobga olish bilan sodir etilgan muayyan tajovuzning kam ahamiyatliligini belgilashda aybning motivi, maqsadi va shaklidan, qasd mavjudligida esa uning yo'nalishidan kelib chiqish zarur.

Qilmishning kam ahamiyatliligini belgilashda zarar miqdori muhim ahamiyatga ega. Aynan yetkazilgan zarar biror shaxsning hayotiga qay darajada ta'sir qilganligi yoki biror shaxsning mulkiga qay darajada ziyon yetkazilgani aniqlanadi. Misol uchun, bir shaxsni bir yoki ikki tarsaki urish, aslida, bu jinoyat, bu qilmishda jinoyat belgilari bor, lekin bu qilmish o'sha jabrlanuvchining sog'lig'iga hech qanday jiddiy ziyon

yetkazmaydi. Shuningdek, bu qilmishda ijtimoiy xavflilik yo'q, shuning uchun jinoyat qonuni bu qilmishni jinoyat deb topmaydi.

Davlat va jamiyat manfaatlariga yetkazilgan zarar ham ijtimoiy xavfli bo'lmasa, jinoyat deb topilmaydi. Shu o'rinda yana bir narsani aytib o'tish joizki, qilmishning kam ahamiyatliligini belgilashda zarar yetkazuvchining shaxsiy xususiyatlari, ya'ni uning ilgari sudlanganligi, xavfli yoki o'ta xavfli retsidivist ekanligi inobatga olinmaydi.

Xulosa qiladigan bo'lsak, qilmishning jinoiyligini istisno qiluvchi holatlar jinoyat qonunchiligida muhim institutlardan biri sanalib, uning milliy qonunchilik tizimida mavjudligi va bu qadar ahamiyatga ega ekanligi inson huquq va erkinliklari, davlat va jamiyat manfaatlari ustunligi bilan belgilanadi. Bunda, avvalo, jinoyat qonunchiligi nazariyasida mavjud bo'lgan qilmishning jinoiyligini istisno qiluvchi holatlar tushunchasiga yangicha ta'rif berish zarurati paydo bo'ladi.

Shu sababli qilmishning jinoiyligini istisno qiladigan holatlar mazmunini quyidagicha o'zgartirishni taklif qilamiz: *qilmishda ushbu Kodeksda nazarda tutilgan alomatlar rasmiy jihatdan mavjuddek ko'rinsa-da, lekin u ijtimoiy xavfli, g'ayriqonuniy yoki aybli bo'lmasa, qilmishning jinoiyligini istisno qiladigan holatlar deb topiladi.* Bunda "mavjud bo'lsa-da" jumlasini o'zgartirish maqsadga muvofiq bo'lib, o'zgartirilgan "mavjuddek ko'rinsa-da" jumlasini orqali, aslida, shunday alomatlar mavjud emas, degan tushuncha paydo bo'ladi.

Shu bilan birga, biz qonunchilik tizimiga taklif qilayotgan yangi va o'zgartirilgan tartibdagi normalarning nazariy sharhini jinoyat huquqining nazariy manbalariga kiritish lozim.

REFERENCES

1. Usmonaliyev M. Jinoyat huquqi [Criminal law]. General section. Textbook. Tashkent, Yangi asr avlodi Pulb., 2009, p. 321.
2. Rustamboyev M. Jinoyat huquqi [Criminal law]. General section. Textbook. Tashkent, Ilm-Ziyo Pulb., 2005, p. 227.
3. Mualliflar jamoasi. Jinoyat huquqi [Criminal law]. General section. Textbook. Tashkent, Academy of the Ministry of Internal Affairs, 2012, p. 411.
4. Nukelenko A.V. Obstoyatel'stva, isklyuchayushiye prestupnost' deyaniya: kontseptual'nye osnovy ugovovno-pravovoy reglamentatsii [Circumstances excluding the criminality of an act: conceptual foundations of criminal legal regulation]. Abstract of PhD thesis. St. Peterburg, 2019, p. 7.
5. Smirnova L.N. Obstoyatel'stva, isklyuchayuushchiye presiupnost' deyaniya po zakonadatel'stvu nekotorykh zapadno-yevropiskikh gosudarstv [Circumstances precluding the offense of an act, according to the legislation of some Western European states]. *Law*, 2010, January 17.
6. Golik YU.V. Voploshcheniye metoda pooshchreniya v normakh ugovovnogo prava [The embodiment of the method of encouragement in the norms of criminal law]. Topical issues of state and law at the present stage. Conference proceedings. Tomsk, 1982, p. 143.
7. Baulin Yu.V. Obstoyatel'stva, isklyuchayushchiye prestupnost' deyaniya [Circumstances precluding the criminality of the act]. Abstract of PhD thesis. Moscow, 2015, p. 42.

KRIMINOLOGIYA VA JINOIY ODIL SUDLOV

ILMIY-AMALIY JURNAL

1 / 2022

MUASSIS: TOSHKENT DAVLAT YURIDIK UNIVERSITETI

BOSH MUHARRIR:

Q. Abdurasulova

Toshkent davlat yuridik universiteti “Jinoyat huquqi, kriminologiya va korrupsiyaga qarshi kurashish” kafedrası professori, yuridik fanlar doktori

BOSH MUHARRIR:

Y. Kolenko

O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi Akademiyasi boshlig'i

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI

N. Salayev

Toshkent davlat yuridik universiteti Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori, yuridik fanlar doktori, professor

Mas'ul muharrir: K. Hakimov

Muharrirlar: Sh. Jahonov, K. Abduvaliyeva, F. Muhammadiyeva, Y. Yarmolik

Texnik muharrirlar: U. Sapayev, D. Rajapov

Tahririyat manzili:

100047. Toshkent shahar, Sayilgoh ko'chasi, 35.

Tel.: (0371) 233-66-36, 233-41-09.

Faks: (0371) 233-37-48.

Web-sayt: www.tsul.uz

E-mail: lawjournal@tsul.uz

Obuna indeksi: 1386.

Jurnal 2022-yil 11-mayda tipografiyaga topshirildi.

Qog'oz bichimi: A4.

Shartli 11,76 b.t. Adadi: 100. Buyurtma: № 5.

TDYU tipografiyasida chop etildi.

ISSN 2181-2179

© Toshkent davlat yuridik universiteti